

Position Paper

Verlaging dijknorm Waddeneilanden niet verantwoord

Dinsdag 27 Januari 2026

Inleiding

Het verlagen van de dijknormering en het verhogen van de evacuatiefractie heeft grote gevolgen voor de Waddeneilanden wanneer er een overstroming door een extreme storm plaatsvindt. Inwoners en toeristen worden geconfronteerd met de geïsoleerde ligging van de eilanden. Het verlagen van de norm van eens in de 1000 jaar naar eens in de 300 tot zelfs plaatsen van eens in de 100 jaar en het verhogen van de evacuatiefractie vraagt nu zorgvuldigheid. Veiligheid van inwoners en toeristen moeten daarin voorop staan.

- Juiste volgordelijkheid is noodzakelijk. Breng éérst de gevolgen goed in kaart via de uitwerking van de meerlaagswaterveiligheidstrategie vóórdat de norm verlaagd en de evacuatiefractie van 0% verhoogd wordt. Hanteer daarbij de Waddentoets. Pas dan kan een goed afgewogen aanpassing plaatsvinden. Consulteer hierbij ook de regio.
- Pas de evacuatiefractie aan van 53% naar 52% of lager zodat het hele gebiedsproces dijk- en duinversterking bij Schiermonnikoog door kan gaan. Het is moeilijk te accepteren dat inwoners van Schiermonnikoog en de andere eilanden minstens 1x in hun leven (1x/100jaar) een ernstige overstroming meemaken. Zeker zonder de uitwerking van de meerlaagsveiligheidstrategie op orde te hebben.

Waarom verlaging niet verantwoord is

- Grottere kans op overstroming: eens in een mensenleven.
- Meer complexe reddingsacties: evacuatie tijdens overstroming met storm onmogelijk; veerboten varen niet.
- Hogere gevolgschade: woningen, bedrijven en infrastructuur langdurig ontwricht.
- Risico op verlies van mensenlevens: minimale medische voorzieningen op eilanden.
- Onzekerheid verzekeringen: voor woningen en bedrijven in polders.
- Drinkwaterprobleem: zoutwater tast zoetwaterbel aan, met langdurige gevolgen voor drinkwatervoorziening.

Evacuatiefractie en schuilen

Volgens afspraken tussen Rijk en Regio in 2014 is de evacuatiefractie op de eilanden 0%: schuilen tijdens de overstroming met storm en daarna evacuatie naar de vaste wal. Het ministerie beschouwt schuilen als evacuatie om normverlaging te rechtvaardigen. Dit is onjuist: evacuatie betekent verplaatsing naar een gebied met voldoende zorg en voorzieningen. Op de eilanden zijn voorraden beperkt en medische zorg minimaal. Een lagere norm voor de waterkeringen betekent vaker een overstroming en dus vaker een complexe reddingsoperatie van inwoners én toeristen.

Project Schiermonnikoog 'on hold' gezet

Het hele project 1Eilaun (dijk- en duinversterking Schiermonnikoog) staat 'on hold' door een evacuatiefractie van 53%. Bij een lagere evacuatiefractie (<52%) zou het hele project nog doorgang kunnen vinden. Stopzetten van de dijk- en duinversterking betekent mogelijk ook het verlies van koppelkansen (dynamisch kustbeheer, Natura-2000 en financiering IKW/Waddenfonds). De minister heeft op 18 december 2025 aan de regio aangeven ten aanzien van de koppelkansen wél een geste te willen doen.

Het hele project heeft groot draagvlak onder de bevolking en betrokken partners. Door de opdracht van het Ministerie van I&W om de toekomstscenario's voor Schiermonnikoog te schetsen, heeft het project 1EILAUN vertraging opgelopen in de voorbereidingsfase. Die vertraging lijkt zich nu tegen het project te keren.

Kortom

Normverlaging levert meer kosten, risico's en ongemak op. Het druijt in tegen klimaatscenario's en zeespiegelstijging van het KNMI. Eerst een integrale waterveiligheidsstrategie ontwikkelen, daarna pas besluiten.

Regio

De Waddeneilanden, provincies Fryslân en Noord-Holland, Wetterskip Fryslân, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.